

બૃહત્-શાન્તિસ્તોત્ર

-સં. વિજયશીલચન્દ્રસૂરિ

આ સ્તોત્ર જૈન સંઘમાં અત્યંત શ્રદ્ધેય અને પ્રભાવપૂર્ણ મનાય છે. આના પ્રણેતા વાદિવેતાલ આચાર્ય શ્રીશાન્તિસૂરિ છે, જેમનો સમય અગ્યારમો શતક છે. આ સ્તોત્રની અત્યારે પ્રચલિત વાચના તથા તાડપત્ર ગ્રંથોમાં પ્રાપ્ત થતી વાચનામાં ખાસો તફાવત જણાય છે. મૂળ રચનાનો પાઠ સંભવતઃ ટૂંકો હશે, અને સમય જતાં તેમાં ઉમેરણો થતાં ગયાં હશે, તેમ કલ્પના કરી શકાય. આજે પ્રચલિત વાચનામાં પ્રારંભે મન્દાક્રાન્તા છંદમાં 'ભો ભો ભવ્યા: !' એવાં પદોથી પ્રારંભાતો એક શ્લોક છે, તથા પ્રાંતભાગે 'શિવમસ્તુ'. એ પદ્ય પછી 'નૃત્યન્તિ નૃત્યં૦', 'અહંતિત્થયરમાયા૦' इत्यादि પદ્યો છે, તે આમાં નથી, તે ખાસ નોંધપાત્ર છે.

અત્રે મુદ્રિત વાચના, રૂંધાતના શ્રીશાન્તિનાથ પ્રાચીન તાડપત્રીય ધંડારની ક્ર. ૧૨૫ની તાડપત્ર-પ્રતિગત પત્ર ૭૩ થી ૭૭માંથી ઉતાર્યો છે. મુનિ પુણ્યવિજયજીએ નોંધ્યા પ્રમાણે આ પ્રતિનો લેખન-કાળ અનુમાનતઃ ૧૬મા શતકનો પ્રારંભિક ગાળો છે. (કેટલોગ ઓફ પામલીફ મેન્યુ. ઇન ધ શાં. જૈન ધંડાર, કેમ્બે, વો. ૨, પૃ. ૨૦૬; ગા.ઓ.સી.બરોડા) આ ઉપરથી ૧૬મા અથવા તો ૧૫મા શતક સુધી આ પાઠ પણ ચલણી હશે તેવું કલ્પી શકાય તેમ છે.

બૃહચ્છન્તિપાઠ

'ભો ભો ભવ્યલોકા ઇહ હિ ભારતે સમસ્તતીર્થકૃતાં જન્માસમ(ન) પ્રકમ્પાનન્તરમવિ(વ)ધિના વિજ્ઞાય સૌધર્મ્માધિપતિઃ સકલસુરસુરેન્દૈઃ સહ સમાગત્ય સવિનયમર્હદ્ભટ્ટારકં પ્રગૃહ્ય ગત્વા કનકાદ્રિશૃંગે વિહિતજન્માભિષેકઃ શાન્તિ-મુદ્ધોષયતિ । નતોઽહં કૃતાનુકારમિતિ કૃત્વા મહાજનો યેન સંગતઃ સ પન્થા ઇતિ ભવ્યલોકૈઃ સહ સમેત્ય સ્નાત્રપીઠે સ્નાત્રં વિધાયાધુના શાન્તિમુદ્ધોષયામિ । કર્ણ દત્વા નિશામ્યતાં ।

ઞ પુણ્યાહં પુણ્યાહં પ્રીયન્તાં ભગવન્તોઽર્હન્તઃ સર્વજ્ઞાઃ સર્વદર્શિનસ્ત્રિલોક-નાથાસ્ત્રિલોકમહિતાસ્ત્રિલોકપૂજ્યાસ્ત્રિલોકેશ્વરાસ્ત્રિલોકોદ્યોતકરાઃ ।

ઞ રિષભ । અજિત । સમ્ભવઃ(વ) । અભિનન્દન । સુમતિ । પ(ચ)પ્રભ ।

सुपार्श्व । चन्द्रप्रभ । सुविधि । सी(शी)तल । श्रेयांस । वासुपूज्य । विमल ।
अनन्त । धर्म । शान्ति । कुन्धुः(न्धु) । अरु । मल्लि । मुनिसुव्रत । नमि ।
अरिष्टनेमि । पार्श्व वद्धमानान्ता जिनाः शान्ताः शान्तिकर भवन्तु मुनयो मुनिप्रवर
रिपुविजयदुर्भिक्षकान्तारे रक्षन्तु वो नित्यम् ।

श्री ह्री धृति कीर्ति बुद्धि लक्ष्मी मेधा विद्यासाधनि प्रवेस(श) निवेशेषु
सुगृहीतनामानो जयन्ति ते जिनेन्द्राः ।

आचार्योपाध्यायप्रभृतिचातुर्वर्णश्रीश्रमणसङ्घस्य शान्तिर्भवतु ।

ग्रहाश्चन्द्रसूर्याङ्गारकबुधबृहस्पतिशुक्रस(श)नैश्वर्यगुहेतुसहिताः सलोकपालाः
सोमयमवरुणकुबेरवासवादित्यस्कन्दविनायकाः । ये चान्ये ग्रामनगरदेवतादयस्ते
सर्वे प्रीयन्ताम् । अक्षीणकोस(श) कोष्ठागारा नरपतयश्च । पुत्रभ्रातृमित्रकलत्रसुहृत्-
स्वजनसम्बन्धिबन्धुवर्गसहिता नित्यं चामोदप्रमोदकारिणः । अस्मिंश्च भूमण्डलायन-
निवासि साधुसाध्वीश्रावकश्राविकाणां रोगोपसर्ग व्याधिदुःखदौर्मनस्योपस(श)मनाय
शान्तिर्भवतु । वृद्धिर्भवतु ।

तुष्टिपुष्टिरिद्धिवृद्धिमाङ्गल्योत्सवाः सदा अभिहतानि पापानिः(नि) शाम्यन्तु
दुरितानि । शत्रवः पराङ्मुखा भवन्तु स्वाहा ।

श्रीमते शान्तिनाथाय नमः शान्तिविधायिने ।

त्रैलोक्यस्यामरधीशः(श) मुकुटभ्यर्चितांहूये ॥१॥

शान्तिः(ः) शान्तिकरः(ः) श्रीमान् शान्तिर्दिशतु मे गुरुः ।

शान्तिरेव सदा तेषां येषां शान्तिगु(र्गु)हे गृहे ॥२॥

उन्मृष्टरिष्टदुष्टग्रहगतिदुःस्वपनदुर्निमित्तादि ।

सम्पादितहितसम्पन्नामग्रहणं [ज]यति शान्तेः ॥३॥

श्रीसङ्घपौरजनपद- राज्याधिपराज्यसन्निवेशा(शा)नाम् ।

गोष्ठीपुरमुख्यानां व्याहरणैर्व्याहरेच्छान्तिम् ॥४॥

श्रीसङ्घस्तस्य शान्तिर्भवतु । श्रीराज्याधिपानां शान्तिर्भवतु । जनपदानां
शान्तिर्भवतु ।

शिवमस्त्वा(स्तु) सर्वजगतः परहितनिरता भवन्तु भूतगणाः ।

दोषाः(ः) प्रयान्तु नाशं सर्वत्र सुखीभवतु लोकः ॥

ग्रन्थाग्रं २५ ॥ छ ॥ इति शान्तिमंत्रं (?) समाप्तम् ॥